

Келісілді
Қамқоршылық кеңес
Төрағасы
 С. Сейтман

Бекітемін
Мектеп Директоры

 Г.Абдраманова

**Астана қаласы әкімдігінің
«Қ.Мұхамедханов атындағы №90 гимназия» ШЖҚ МКК
оқушылары мен олардың заңды өкілдеріне арналған
ІШКІ ТӘРТІП ЕРЕЖЕЛЕРІ**

1. Жалпы ережелер

1.1. Қызметінің негізгі мәні білім беру қызметі болып табылатын Астана қаласы әкімдігінің «Қ.Мұхамедханов атындағы №90 гимназия» ШЖҚ МКК (бұдан әрі – мектеп) оқушыларына арналған ішкі тәртіп ережелері Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңына, мектеп Жарғысына сәйкес әзірленді.

1.2. Осы Ережелер оқушылар үшін білім беру процесінің тәртібін, оқушылардың мектеп киімі мен сыртқы келбетіне қойылатын бірыңғай талаптарды белгілейді, оқушылардың және олардың заңды өкілдерінің құқықтары мен міндеттерін, ғимаратта, мектеп аумағында, сондай-ақ барлық сабақтан тыс іс-шараларда оқушылардың мінез-құлқының негізгі нормалары мен ережелерін айқындайды.

1.3. Осы ережелердің мақсаты – мектеп қоғамдастығының барлық мүшелері – әкімшілік, педагог қызметкерлер, оқушылар, олардың заңды өкілдері арасындағы өзара сыйластық негізінде оқушылардың табысты академиялық және әлеуметтік өсуі үшін жағдай жасайтын қауіпсіз қолайлы білім беру ортасын құру.

1.4. Осы Ережені мектеп қоғамдастығының барлық мүшелері – әкімшілік, педагог қызметкерлер, оқушылар, олардың заңды өкілдері және Астана қаласы әкімдігінің «Қ.Мұхамедханов атындағы №90 гимназия» ШЖҚ МКК -нің өзге де қызметкерлері орындауы міндетті.

1.5. Осы Ереже мектепте көпшіліктің танысуы үшін көрнекті жерде ілінеді, мектеп сайтында орналастырылады.

1.6 Мектеп әкімшілігі, педагогтері оқушылар мен олардың заңды өкілдерін келесі жағдайларда осы Ережемен таныстыруға міндетті:

а) мектепке қабылдау туралы өтініш берген кезде (қол қойғызып);
б) ата-аналар мен оқушылар жиналыстарында, сынып сағаттарында.

1.7. Осы Ережелермен реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес шешіледі.

2. Мектептегі жұмыс режимі және білім беру процесінің тәртібі

2.1 Астана қаласы әкімдігінің «Қ.Мұхамедханов атындағы №90 гимназия» ШЖҚ МКК жұмыс режимі мектеп басшысы бекітетін еңбек тәртібі қағидаларымен айқындалады. Жұмыс аптасының ұзақтығы Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы №414-в Еңбек кодексімен (01.05.2023 жылғы жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен) айқындалады.

2.2. Егер бұл білім беру процесіне байланысты болмаса, оқушылардың оқу сабақтары аяқталғаннан кейін, демалыс және мереке күндері мектепте болуына жол берілмейді.

2.3. Оқу сабақтары мектеп басшысы бекітетін кестеге сәйкес өткізіледі және басшының оқу жұмысы жөніндегі орынбасарлары оқу жылы ішінде реттейді.

Мектептегі академиялық сағаттың ұзақтығы 45 минутты құрайды. Сабақтар арасындағы үзілістердің ұзақтығы кемінде 5-10 минутты құрайды.

1-11 сыныптар

№	1-ауысым	№	2-ауысым
1	08:00-08:45	1	14:00-14:45
2	08:50-09:35	2	14:50-15:35
	<i>10 мин үзіліс</i>		<i>10 мин үзіліс</i>
3	09:45-10:30	3	15:45-16:30
	10:35-11:20	4	16:35-17:20
4	<i>10 мин үзіліс</i>		<i>10 мин үзіліс</i>
5	11:30-12:15	5	17:30-18:15
6	12:20-13:05	6	18:20-19:05
7	13:10-13:55		19:10-19:55

2.4. Білім беру процесінің жалпы ұзақтығы, оның ішінде оқу жүктемесінің нормалары, оқу күнінің режимі мектептің білім беру қызметінің Қағидаларымен реттеледі. Оқу жүктемесі мен оқу күнінің режимі «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларында белгіленген нормалардан аспауға тиіс (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 6 тамызда № 23890 болып тіркелді).

2.5. Белгілі бір оқу жылына арналған оқу апталары мен каникулдардың нақты мерзімдері жоғары тұрған ұйымдардың бұйрығы негізінде оқу жылының басталуы туралы жыл сайынғы бұйрықпен белгіленеді.

3. МІНДЕТТІ МЕКТЕП ФОРМАСЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ-НОРМАТИВТІК НЕГІЗДЕРІ

Бірыңғай мектеп формасына және оқушылардың сыртқы келбетіне қойылатын талаптар

3.1. ҚР Конституциясының 1-бабына сәйкес – Қазақстан Республикасы демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет болып саналады. Мемлекет дін және діни бірлестіктерге бөлінбейді.

3.2. Қазақстан Республикасы Ата Заңының 3 бабына сәйкес, «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы»:

- Қазақстан Республикасында білім беру және тәрбие жүйесі дін және діни бірлестіктерге бөлінбеген және зайырлы сипатқа ие;

- ешбір азамат өзінің жеке діни көзқарасына қарай Қазақстан Республикасының Конституциясымен заңдарына көрсетілген міндеттерді орындаудан бас тартуға құқығы жоқ.

3.1. Оқушылардың сыртқы келбеті қоғамда қабылданған іскерлік стиль нормаларына сәйкес келуі және шамданған бөлшектерді алып тастауы керек:

3.1.1. ұлдар үшін (бозбала) – қысқа классикалық шаш үлгісі;

3.1.2. қыздар үшін (бойжеткен) – классикалық шаш үлгісі немесе өрілген ұзын шаш.

3.2. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 534 «Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 14 қаңтардағы № 26 «Орта білім беру ұйымдары үшін міндетті мектеп формасына туралы» бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» бұйрығына сәйкес мектепте белгілі бір үлгідегі бірыңғай мектеп формасы ұсынылады.

3.3. Қазақстан Республикасы "Білім туралы" Заңының 47-бабының 15-1-тармағына сәйкес орта білім беру ұйымдарында білім алушылар білім беру саласындағы уәкілетті орган белгілеген міндетті мектеп формасына қойылатын талаптарды сақтауға міндетті.

Мектеп формасына қойылатын талаптар: киім стилі – іскерлік, классикалық. Қыздар үшін: ақ кэзекей, көкірекше, белдемше (кеңсе), қою көк түсті классикалық стильдегі пиджак.

Ұлдар үшін: қою көк түсті классикалық стильдегі костюм: еркін тігілген және ұзындығы бойынша тобықты жауып тұратын шалбар, пиджак, көкірекше, галстук. Ақ немесе бозғылт көк түсті жейде.

3.4. Ұлдар мен қыздарға арналған спорттық форма (тек дене шынықтыру сабақтарында және спорттық іс-шараларда киіледі): спорттық костюм (спорттық шалбар, ақ футболка), ақ табаны бар спорттық аяқ киім (кроссовкалар, кеды).

3.5. Санитарлық талаптарды сақтау мақсатында мектепте екінші (ауысымдық) аяқ киім міндетті болып табылады. Төмен температурада Қамқоршылар кеңесі мен ата-аналар комитетінің мектеп әкімшілігімен келісілген шешімі бойынша ауыстырылатын аяқ киімнің қажеті жоқ.

3.6. Бірыңғай мектеп формасын киген кезде мыналарға жол берілмейді:

3.6.1. 4,5 см-ден астам өкшелі аяқ киім киюге;

3.6.2. діни сипаттағы киім мен белгілерді (хиджаб, никаб, бурка, паранджа, сикх тақиялары, иуда қалпақшалары - киптер, кресттер, жарты айлар және т. б.), орамал, бандан, қалпақ, панам және т. б. түріндегі бас киімдерді киюге;

3.6.3. дененің бөліктерін (іш, бел, кеуде) ашып жүруге;

3.6.4. косметиканы, жарқын маникюрді, татуировканы, кез-келген түрдегі пирсингті (бетте, мұрында, құлақта, тілде және т.б.) қолдануға, көлемді, қымбат

зергерлік бұйымдар (сырғалар, сақиналар, білезіктер, шынжырлар және т.б.), мектепте ұзын, ұзартылған, боялған тырнақпен, тұрақты қас макияжымен, ұзын, ұзартылған кірпіктермен, көзтартар, тартымды бет макияжымен болуға;

3.6.5. көздерін жабатын кекіл қоюға, шаштарын тартымды, түрлі-түсті ашық түстерге (түрлі-түсті, қызғылт, көк және т. б.) бояуға;

3.6.6. шаштарын «панк» астына кесуге, өрім, мұрт және сақал қоюға (ұлдар мен бозбалалар); мектеп оқушыларының шаштары мен шаш үлгілері классикалық стильде болуы керек. Ұзын шашты міндетті түрде жинау керек, шашты жайып жүруге болмайды.

3.7. Оқушылардың құнды заттарын жоғалтқаны үшін (ұялы телефондар, бағалы зергерлік бұйымдар және т. б.) мектеп әкімшілігі жауап бермейді.

3.8. Мектеп формасы мен сыртқы келбетке қойылатын талаптар сақталмаған жағдайда педагог, сынып жетекшісі сыртқы келбетін ретке келтіру үшін заңды өкілінің еріп жүруімен оқушыны үйіне жіберуге құқылы. Мектеп оқушылары мектеп формасынсыз оқу сабақтарына жіберілмейді.

"Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Қазақстан Республикасы кодексінің 409-бабының 2-тармағына сәйкес ата-аналар немесе өзге де заңды өкілдер міндетті мектеп формасына қатысты білім беру саласындағы заңнама нормаларын сақтамаған жағдайда ескерту жасауға немесе 5 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға әкеп соғады.

4. Мектеп оқушыларының негізгі құқықтары мен міндеттері

4.1. Оқушылар:

4.1.1. білім беру бағдарламасына сәйкес сапалы білім алуға;

4.1.2. кемсітушілікке, қудалауға, қорлауға және төзбеушілікке жол бермейтін қауіпсіз, қолайлы оқу ортасына;

4.1.3. білім беру үдерісі туралы, оның ішінде үлгерімі туралы ақпарат алуға;

4.1.4. мектептің оқушылардың өзін-өзі басқару органдарының жұмысына қатысуға;

4.1.5. мектеп мамандары тарапынан әлеуметтік-педагогикалық, психологиялық және медициналық көмек алуға құқылы.

4.2. Оқушылар:

4.2.1. осы Ережелердің, мектеп Жарғысының, педагогикалық кеңестің және оқушылардың өзін-өзі басқару органдарының шешімдерінің, қауіпсіздік техникасы қағидаларының, өрт қауіпсіздігі және мектеп санитариясы қағидаларының талаптарын сақтауға; әкімшілік пен педагог қызметкерлердің талаптарын орындауға;

4.2.2. білім беру процесінің тәртібіне сәйкес мектепке баруға және себепсіз сабақты босатпауға;

4.2.3. мектептің білім беру бағдарламасының талаптарына сәйкес білімдерін, іскерліктерін, тәжірибелік дағдылары мен құзыреттерін меңгеруге;

4.2.4. оқушылармен, әкімшілікпен, педагог қызметкерлермен және оларға теңестірілген адамдармен, мектептің басқа қызметкерлерімен сыпайы және адал болуға;

4.2.5. ата-аналарды, заңды өкілдерді үлгерімі, мінез-құлқы, сабақтан тыс жұмыстардың ұйымдастырылуы туралы үнемі хабардар етуге;

4.2.6. басқа оқушылардың қадір-қасиетін және тең құқықтарын құрметтеуге, өзге жеке тұлғалардың құқықтарына нұқсан келтіретін немесе бұзатын әрекеттерден аулақ болуға;

4.2.7. мектепте белгіленген бірыңғай мектеп формасын киюдi сақтауға, сыртқы келбетін бақылауға;

4.2.8. өз денсаулығына қамқорлық жасауға, рухани және физикалық өзін-өзі жетілдіруге ұмтылуға;

4.2.9. мектептің мүлкіне ұқыпты қарауға, оның сақталуына қамқорлық жасауға; оқулықтар мен оқу құралдарын, жабдықтарды (музыкалық аспаптар, техникалық оқыту құралдары) жарамды күйде ұстауға, оқу орнында тазалықты сақтауға;

4.2.10. әкімшіліктің, мұғалімнің, сынып жетекшісінің назарына оқушылар мен мектеп қызметкерлерінің денсаулығы мен әл-ауқатына қауіп төндіретін мән-жайларды жеткізуге міндетті.

4.3. Мектепте білім беру процесін жүргізу үшін қолайлы жағдайларды қамтамасыз ету мақсатында оқушыларға:

4.3.1. мектеп әкімшілігінің рұқсатынсыз бөгде адамдарды өзіңізбен бірге ертіп келуге немесе мектепке шақыруға;

4.3.2. осы Ережелерде белгіленген іскерлік стильге сәйкес келмейтін лас, ұйпалақ киіммен оқу сабақтарына келуге, әр түрлі фан-қозғалыстарға, қандай да бір партияларға, діни ағымдарға және т. б. қатыстылығын ашық көрсетуге;

4.3.3. мектепте және одан тыс жерлерде темекі, алкоголь (оның ішінде сыра, джин-тоник және т. б.), есірткі, психотроптық және уытты заттарды, қыздырылатын темекі өнімдерін, электрондық тұтыну жүйелерін, балағат сөздерді қолдануға;

4.3.4. құмар ойындар ойнауға, алыпсатарлық сипаттағы операцияларды жүргізуге тыйым салынады;

4.3.5. мыналарды өзімен бірге алып келуге тыйым салынады:

1) атыс қаруы, оның ішінде травматикалық, газ, пневматикалық, сигналдық, электрлік және құрылымдық жағынан қаруға ұқсас бұйымдар мен олардың құрамдас бөліктері; жеке құрылымдық элементтері мен механизмдері немесе атыс қаруына тән сыртқы белгілері бар, бірақ нысанаға тигізуге арналмаған заттар (құрылыс құралдары, дабыл құрылғылары, линеметтер); зақымдайтын әсері радиоактивті сәулеленуді және биологиялық әсерді пайдалануға негізделген қару - жарак пен заттар; зақымдайтын әсері электромагниттік, жарық, жылу, инфрақызыл немесе ультрадыбыстық сәулеленуді қолдануға негізделген заттар; қаруға арналған оқ-дәрілер және оның құрамдас бөліктері, снарядтар, жебелер; жоғарыда аталған қару түрлеріне еліктейтін заттар;

2) шанышқылы, кесу, шабу, соғу-ұсақтау құралдары, лақтыру құралдары, өнеркәсіптік құралдар, соның ішінде: барлық түрдегі пышақтар, қырыну машиналары немесе лезвиялар, садақтар, арбалеттер, айырсадақтар, балталар, қылыштар, семсерлер, медициналық скальпельдердің барлық түрлері (оқу процесінде қолдану жағдайларын қоспағанда), жебелер мен қысқа сапты найзалар, гарпундар мен найзалар, мұз балталары, металл жұлдыздар,

шоқпарлар, таяқтар, кастеттер, нунчақтар; оқу-тәрбие процесінде, білім беру ұйымдарының өнеркәсіптік және шаруашылық мақсаттарында пайдалану жағдайларын қоспағанда, шегелерді қағуға және болттарды бекітуге арналған өнеркәсіптік құрылғылар, шанышқылы немесе кесу заттары ретінде пайдаланылатын өнеркәсіптік құралдар; медициналық шприцтер (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 30 қазандағы № ҚР ДСМ-175/2020 «Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын бекіту туралы» бұйрығымен бекітілген № 026/Е нысанды дәрігерлік-консультациялық комиссияның қорытындысы болмаған кезде (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21579 болып тіркелді) (бұдан әрі – № ҚР ДСМ-175/2020 бұйрық));

3) оқ-дәрілер, жарылғыш пиротехникалық, химиялық, отқа қауіпті және тез тұтанатын заттар, химиялық және улы заттар, оның ішінде: жарылғыш заттардың немесе құрылғылардың көшірмелері немесе ұқсатқышы, бүріккіш бояулар, скипидар; отшашулар, кез келген нысандағы жарықтандыру зымырандары, пиротехникалық құралдар; сіріңкелер, оттықтар; құрамында улы және лакриматорлы заттар (көзден жас ағызатын, бұрыш) бар газ баллондары; психобелсенді заттар; темекі бұйымдары, оның ішінде қыздырылатын темекі бұйымдары, кальянға арналған темекі, кальян қоспасы, темекіні қыздыруға арналған жүйелер, электронды тұтыну жүйелері және оларға арналған сұйықтықтар және білім беру процесінің талаптарына сәйкес келмейтін басқа да заттар.

4.3.6. мұғалімнің, әкімшіліктің рұқсатынсыз сабақта, үзілісте, сыныптан тыс іс-шараларда фото, бейнетүсірілім жүргізуге;

4.3.7. қымбат заттарды әкелуге (электронды және мобильді құрылғылар, фото және бейнекамералар, зергерлік бұйымдар, ірі ақша және т. б.)

Мектеп Ережелерде көрсетілген қымбат заттарды жоғалтқаны үшін жауап бермейді.

5. Оқушылардың тәртіп ережелері

5.1. Оқушылар мектепке сабақтар басталғанға дейін 10-15 минуттан кешіктірмей таза, үтіктелген мектеп формасында келеді. Сырт келбеті осы ережелердің талаптарына сәйкес болуы тиіс.

5.2. Мектепке кіргеннен кейін оқушылар сыртқы киімдерін гардеробта қалдырады, оқу жылы ішінде ауыстырылатын аяқ киімді пайдаланады.

5.3. Сабақтағы тәртіп:

5.3.1. сабақ басталмас бұрын оқушылар өз жұмыс орнын және сыныпта жұмыс істеу үшін қажет нәрсенің бәрін дайындауы керек;

5.3.2. мұғалім кірген кезде оқушылар сәлемдесу ретінде тұрып, сәлемдесуге жауап беріп, отыруға рұқсат бергеннен кейін отырады. Дәл осылай, оқушылар сабақ барысында сыныпқа кірген кез келген ересек адамды қарсы алады;

5.3.3. оқушылар сабақ уақытын тек оқу мақсаттары үшін пайдалануы керек. Сабақ барысында дауысты көтеруге, өзіңізге алаңдауға және басқаларды бөгде әңгімелермен, ойындармен және сабаққа қатысы жоқ басқа істермен алаңдатуға жол берілмейді.

5.3.4. ұялы телефондармен және оқу процесіне жатпайтын басқа да құрылғыларды пайдалануға жол берілмейді. Барлық техникалық құрылғыларды өшіріп, алып тастау керек, ұялы телефонды үнсіз режимге қойып, оны үстелден алып тастау керек. Жоғарыда аталған құрылғыларды пайдаланған жағдайда педагог қызметкер сабақ уақытында техникалық құрылғыны алып қоюға құқылы. Осы талаптарды қайталап бұзған жағдайда техникалық құрылғы оқушының заңды өкілдеріне ғана қайтарылады;

5.3.5. сабақта мұғалімнің рұқсатынсыз сыныптан шығуға жол берілмейді;

5.3.6. сабақ аяқталғаннан кейін оқушы мұғалімнің рұқсатымен сыныптан кетуге құқылы.

5.4. Үзілістегі тәртіп:

Үзіліс (сабақтар арасындағы уақыт):

5.4.1. қажет болған жағдайда оқушылардың сабақ кестесіне сәйкес басқа кабинетке ауысуына;

5.4.2. оқушылардың демалуына және дене жаттығуына (осы мақсатта оқушыларға үзіліс кезінде дәлізде баяу қозғалу ұсынылады);

5.4.3. тамақтануға;

5.4.4. мектеп кітапханасына баруға арналған.

Мектепте жүріп-тұру кезінде, оң жақты ұстану керек.

Үзілісте оқушыларға тыйым салынады:

5.4.5. жүгіруге, айқайлауға, шу шығаруға, қатты сөйлеуге, басқаларға демалуға кедергі жасауға;

5.4.6. кез келген мәселені шешу үшін бір-бірін итеруге, заттарды лақтыруға және физикалық күш қолдануға тыйым салынады.

5.5. Асханадағы тәртіп:

5.5.1. мектептің бекітілген жұмыс режиміне сәйкес арнайы бөлінген орындарда ғана тамақтануға рұқсат етіледі;

5.5.2. оқушылар гигиена ережелерін сақтауы керек: асхана бөлмесіне сырт киімсіз кіріп, тамақтанар алдында қолын мұқият жуу керек;

5.5.3. оқушылар мектеп асханасына асықпай, итермей, кезекті бұзбай өтеді; асханада жүгіруге, шу шығаруға, қатты сөйлеуге тыйым салынады;

5.5.4. асханада тазалықты сақтау керек, тамақтанғаннан кейін үстелден ыдыстарды жинау керек.

5.6. Сабақтан тыс іс-шараларды өткізу кезіндегі мінез-құлық:

5.6.1. мектептен тыс жерде өткізілетін іс-шараларды өткізер алдында оқушылар қауіпсіздік техникасын сақтау бойынша нұсқаулықтан өтуге міндетті;

5.6.2. оқушылар жаппай іс-шараларды өткізу кезінде еріп жүретін мұғалімнің барлық нұсқауларын қатаң сақтауы керек, өз өміріне және айналасындағыларға қауіпті болуы мүмкін кез келген әрекеттерден аулақ болу керек;

5.6.3. мектепте және мектептен тыс уақытта оқушылар жоғары мәдениеттің тасымалдаушысы болуға және жергілікті дәстүрлерді құрметтеуге, табиғатқа, тарих және мәдениет ескерткіштеріне, жеке және топтық мүлікке ұқыпты қарауға тиіс;

5.6.4. оқушылар тәртіпті сақтауы керек, белгіленген қозғалыс бағытын ұстануы керек, егер топ жетекшісі айқындаса, топтың орналасқан жерінде қалуы керек;

5.6.5. жеке гигиена ережелерін қатаң сақтау, денсаулықтың нашарлауы немесе жарақат туралы топ жетекшісіне уақтылы хабарлау;

5.6.6. ашық отты (сіріңке, отшашу, алау, шам, отшашу, от жағу және т. б.) қолдануға, химиялық, пиротехникалық және өрт тудыруы мүмкін басқа да құралдарды қолдана отырып, жарық әсерлерін ұйымдастыруға тыйым салынады.

6. Оқушылардың сабақты босатуларын ресімдеу тәртібі

6.1. Сабақты босатудың дәлелді себебі мыналар болып табылады:

6.1.2. оқушының сырқаттануы;

6.1.3. дәрігерге бару (анықтама беріледі);

6.1.4. сабақты мектеп басшысымен міндетті түрде келісе отырып, заңды өкілдердің жазбаша өтініші бойынша отбасылық мән-жайлар бойынша босату;

6.1.5. білім беру процесінің мүддесі үшін өткізілетін пәндік олимпиадаларға, жарыстарға және басқа да іс-шараларға қатысу.

6.2. Сырқаттануы бойынша сабақтарды босатқан жағдайда оқушы сырқаттанудың бірінші күнінде сынып жетекшісіне хабарлауға және сабаққа шыққан бірінші күні оған сырқаттануы туралы анықтама ұсынуға міндетті.

6.3. Мектептен тыс ұйымдардың (спорттық жарыстар, байқаулар, фестивальдар және т.б.) өтінімі бойынша сабақтарды босату кезінде мынадай тәртіп қолданылады:

6.3.1. мектептен тыс ұйым білім бөліміне өтінім береді;

6.3.2. қалалық білім бөлімінің бұйрығы негізінде мектеп басшысының бұйрығы шығарылады.

7. Оқушыларды мадақтау

7.1. Оқу іс-әрекетіндегі жоғары нәтижелері, шығармашылықтағы, спорттағы жетістіктері, қоғамдық өмірге белсенді қатысқаны үшін мектеп оқушылары марапатталады.

7.2. Мадақтау түрлері мыналар болып табылады:

7.2.1. алғыс жариялау;

7.2.2. Құрмет грамотасымен, мақтау қағазымен марапаттау;

7.2.3. «Жыл оқушысы» атағын беру;

7.2.4. мектеп сайтында марапаттау туралы ақпаратты жариялау.

8. Оқушылардың тәртіптік бұзушылықтары үшін жауапкершілігі

8.1. Тәртіптік бұзушылықтарға мыналар жатады:

8.1.1. оқу сабақтарына, жиындарға, жалпы мектептік іс-шараларға кешігу (тоқсанына екі реттен артық);

8.1.2. белгіленген мектеп формасына сәйкес келмейтін киім кию, оны киюдегі ұқыпсыздық, тәртіпсіздік;

8.1.3. мектепте бас киім мен сыртқы киім кию;

8.1.4. үй тапсырмасын себепсіз орындамау;

8.1.5. арнайы белгіленген орындардан тыс жерде тамақ немесе сусын ішу;

- 8.1.6. мектеп үй-жайлары мен іргелес аумақтың тазалығын бұзу.
- 8.1.7. оқу сабақтары кезінде тәртіпті бұзу;
- 8.1.8. дәлелді себепсіз оқу сабақтарына келмеу;
- 8.1.9. ғимаратта, мектеп аумағында және одан тыс жерлерде жүріс-тұрыс ережелерін бұзу;
- 8.1.10. сабақта, сабақтан тыс сабақтарда ұялы телефондарды, электрондық ойындарды және оқу процесінен алшақтататын кез келген басқа құрылғыларды пайдалану;
- 8.1.11. мектеп компьютерлерін пайдалану ережелерін бұзу;
- 8.1.12. сынып жетекшісінің, мектеп әкімшілігінің рұқсатынсыз мектептен кету;
- 8.1.13. құмар ойындар;
- 8.1.14. мектептің мүлкін, өзге де жеке және заңды тұлғалардың мүлкін абайсызда бүлдіру;
- 8.1.15. мемлекеттік рәміздерді, мемлекеттік әнұранды білмеу және оны орындау кезінде ережелерді сақтамау;
- 8.1.16. мектеп қоғамдастығы мүшелері мен мектеп қонақтарының ар намысы мен қадір қасиетін қорлау;
- 8.1.17. ұятсыз сөздер мен қимылдарды, балағат сөздерді қолдану;
- 8.1.18. мектептің, оның оқушылары мен қызметкерлерінің намысына нұқсан келтіретін материалдарды тарату;
- 8.1.19. дербес деректерді, фотосуреттерді, аудио-, бейнежазбаларды тарату, сымсыз қол жеткізу арқылы оқушылар мен басқалар арасында ақпаратты түсіру, сақтау және беру, сондай-ақ БАҚ-та, оның ішінде Дүниежүзілік жаһандық желіге оқушылардың, қызметкерлердің, мектеп әкімшілігінің және құқықтары осындай әрекетті жасаудан бұзылуы мүмкін басқа да жеке және заңды тұлғалардың алдын ала келісімінсіз беру;
- 8.1.20. міндетті қоғамдық-пайдалы жұмыстар мен іс-шаралардан бас тарту (сыныпты жинау, сенбілік, мектеп жанындағы учаскедегі жазғы тәжірибе және т. б.)
- 8.1.21. құқық бұзушылықтарды қайта жасау;
- 8.1.22. біреуді тілдік, гендерлік, ұлттық, діни немесе басқа белгілер бойынша кемсіту;
- 8.1.23. діни көзқарастар мен нанымдарды таңу, ұлтаралық араздықты, үгіт-насихат, агрессия мен зорлық-зомбылықты қоздыру;
- 8.1.24. темекі шегуге, алкогольге немесе есірткіге кез келген қатысы, сабақтарға алкогольдік, есірткілік немесе уытты мас күйінде келуі;
- 8.1.25. шанышқылы, кесетін заттарды, жарылғыш, пиротехникалық, химиялық, отқа қауіпті заттарды, темекі бұйымдарын, спирттік ішімдіктерді, есірткілерді, уытты заттар мен уларды, жануарларды, жәндіктерді алып жүру;
- 8.1.26. қымбат заттарды алып жүру (ұялы телефондар, фото және бейнекамералар, зергерлік бұйымдар, ірі ақша және т. б.);
- 8.1.27. мектептің, мектеп қоғамдастығы мүшелерінің, өзге де жеке және заңды тұлғалардың мүлкін қасақана бүлдіру;

8.1.28. мектеп қоғамдастығының мүшелеріне (бопсалау, қорқыту, қудалау, төбелес, бұзақылық), өзге де жеке тұлғаларға психологиялық және физикалық зиян келтіру;

8.1.29. мектеп қоғамдастығы мүшелерінің, өзге де жеке және заңды тұлғалар білместен және олардың рұқсатынсыз басқа адамдардың заттарын ұрлау, пайдалану.

Осы ішкі тәртіп Ережелерін бұзғаны үшін оқушылар мектеп әкімшілігіне әңгімелесу және шешім қабылдау үшін шақырылады:

- ата-аналарға хабарлау;
- ата-аналарды мектепке шақыру;
- медицина қызметкерімен, мектеп психологымен әңгімелесуге жолдау;
- сыныптың, мектептің ата-аналар комитетінің, құқық бұзушылықтың алдын алу жөніндегі кеңестің; әкімшілік отырысқа, педагогикалық кеңес отырысына шақыру.

9. Оқушылардың заңды өкілдерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру

9.1. Мектеп әкімшілігінің, педагог қызметкерлерінің оқушылардың заңды өкілдерімен өзара іс-қимылының міндеттері мыналар болып табылады:

9.1.1. мектептің өзін-өзі басқару органдары (қамқоршылар кеңесі және ата-аналар комитеті) арқылы заңды өкілдерді білім беру процесіне тарту;

9.1.2. отбасылық тәрбие мектебі, отбасылық іс-шаралар, кеңес беру, дәрістер арқылы заңды өкілдерді оқыту;

9.1.3. білім беру процесінде заңды өкілдердің кәсіби және жеке тәжірибесін пайдалану;

9.1.4. мерекелік, спорттық, демалыс және кәсіптік бағдарлау іс-шараларына қатысу арқылы заңды өкілдердің белсенді ұстанымын қалыптастыру.

9.2. Мектеп әкімшілігінің, педагог қызметкерлерінің оқушылардың заңды өкілдерімен өзара іс-қимылын ұйымдастыру:

9.2.1. пәтерлерге бару арқылы оқушының және оның отбасының тұрғын үй-тұрмыстық жағдайымен танысу: ТТЖ актісі оқу жылының басында жасалады және оқу жылының ортасы мен соңында жаңартылады (отбасы құрамы; отбасының мәртебесі мен табысы; баланың денсаулығы; тұрғын үй санитарлық нормаларға қаншалықты сәйкес келеді; баланың киімі мен аяқ киімі, оқу құралдары бар ма; бала бөтен адамдарға қалай қарайды; бұл үйде тұру қаншалықты қауіпсіз; балада ұйықтауға, бос уақытты өткізуге, сабақ оқуға орын бар ма);

9.2.2. оқушыларды тәрбиелеу бойынша оның мүмкіндіктерін анықтау мақсатында отбасын зерделеу;

9.2.3. заңды өкілдерге бала - ата-ана қарым-қатынасын және оқушының отбасындағы әл-ауқатын жақсарту мәселелері бойынша кеңес беру.

9.3. Мектеп әкімшілігі, педагог қызметкерлері заңды өкілдерді балаларының мінез-құлқы туралы хабардар етуге және оны түзету және қайталанудың алдын алу мақсатында оқушылардың теріс мінез-құлқына қатысты бірлескен шаралар қолдануға міндетті;

10. Оқушылардың заңды өкілдерінің құқықтары мен міндеттері

10.1 Заңды өкілдер:

10.1.1. мектептегі өзін-өзі басқару органдарының жұмысына қатысуға;

10.1.2. мектептің жұмысын жақсарту туралы ұсыныстар енгізуге;

10.1.3. оқушының үлгеріміне, мінез-құлқына және оқу жағдайларына қатысты ақпарат алуға;

10.1.4. оқушының мүдделері мен құқықтарын қорғауға;

10.1.5. оқушыны басқа мектепке ауыстыруға;

10.1.6. шарттық негізде оқушылар үшін қосымша білім беру қызметтерін алуға;

10.1.7. әкімшіліктің келісімі бойынша сабаққа қатысуға құқылы.

10.2. Заңды өкілдер:

10.2.1. осы Ережелерді сақтауға және мектеп Жарғысында белгіленген талаптарды орындауға;

10.2.2. мектепте белгіленген өткізу режимін сақтауға;

10.2.3. сабақтан кейін немесе үзіліс кезінде мұғалімдермен кездесуге;

10.2.4. олар балаларын сабақ аяқталғаннан кейін далада қарсы алуға, суық мезгілде вестибюльде күтуге;

10.2.5. ата-аналар жиналысына кішкентай балалармен келмеуге міндетті;

10.2.6. мектепке үлкен сөмкелермен, пакеттермен, балалар арбаларымен кіруге рұқсат етілмейді; ондай жағдайда оларды вахтада қалдырады немесе тексеруге рұқсат береді.

10.2.7. оқушының денсаулығы мен қауіпсіздігіне қамқорлық жасау, оны жаман әдеттерден қорғауға;

10.2.8. оқу сабақтарынан кейін және демалыс уақытында оқушылардың қауіпсіз мінез-құлқы, өмірі мен денсаулығы үшін жауап береді;

10.2.9. оқушыны оқыту мен тәрбиелеуде мектепке жәрдемдесуге;

10.2.10. оқу аптасының әр күніне арналған сабақ кестесін және оқушылардың оқу жүктемесін білуге;

10.2.11. сабақ басталғанға дейін кемінде 10-15 минут бұрын оқушылардың мектепке уақтылы келуін қамтамасыз етуге;

10.2.12. оқушылардың мектепке оқу процесіне қатысы жоқ заттарды әкелмеуін қамтамасыз етуге;

10.2.13. сабақ кезінде оқушыларды ұялы телефон қоңырауларымен мазаламауға;

10.2.14. оқушылардың мектепте сабаққа қатысуын қамтамасыз етуге; дәлелді себептермен өткізіп алған жағдайда растайтын құжаттарды ұсынуға; отбасылық мән-жайлар бойынша сабақтарды өткізіп алған жағдайда мектеп басшысымен міндетті түрде келісу үшін жазбаша өтініш беруге; өткізіп алған күндері оқушылардың бағдарламалық материалдан өтуіне жауапты болуға;

10.2.15. ата-аналар жиналыстарына қатысуға және әр тоқсан сайын оқушының үлгерім табеліне қолын қоюға;

10.2.16. оқушының сынып жетекшісімен байланыста болуға, апта сайын баланың күнделігін тексеріп, оған өз қолын қоюға міндетті. Мұғалімдермен электрондық пошта, ұялы байланыс арқылы байланысқан кезде жауап жіберу арқылы оқушыға қатысты ақпарат алғанын растауға;

10.2.17. мектептің медициналық кабинетіне медициналық қарсылық білдіру туралы құжатты немесе профилактикалық екепелерден жазбаша бас тартуды ұсынуға;

10.2.18. мектептің беделін сақтауға;

10.2.19. мектептің педагогикалық және басқа да қызметкерлерінің ар намысы мен қадір қасиетін құрметтеуге;

10.2.20. оқушының іс-әрекетінен туындаған мектепке, мектеп қоғамдастығының мүшелеріне, өзге де жеке және заңды тұлғаларға келтірілген залалды өтеуге;

10.2.21. мектепке іргелес аумақта жол қозғалысы ережелерін сақтауға, мектеп аумағына кіре берісте машиналарды тұраққа қоймауға;

10.2.22. оқушылар елеулі немесе ауыр түрдегі бұзушылықтар жасаған жағдайда зардап шеккендерден ауызша немесе жазбаша түрде кешірім сұрауға міндетті.

АТА-АНАЛАР мен өзге де заңды өкілдер қойылатын талаптар:

- білім беру ұйымының жарғысында айқындалған ережелерді орындау;
- білім беру саласындағы уәкілетті орган белгілеген міндетті мектеп формасына қойылатын талаптарды орындау;
- білім беру ұйымдарында белгіленген киім формасын сақтау;
- балалардың оқу орнында сабаққа қатысуын қамтамасыз ету.

11. Келушілер үшін өткізу режимінің тәртібі

11.1. Келушілер оның иесі туралы деректерді қамтитын құжатты көрсеткен кезде мектепке жіберілуі мүмкін. Келуші туралы деректер «Келушілерді есепке алу журналына» енгізіледі.

11.2. Мұғалімдерге келушілер тек соңғы сабақтың соңында, төтенше жағдайларда үзіліс кезінде, мұғаліммен алдын-ала келісім бойынша және ол өзінің кәсіби функцияларын орындаумен айналыспаған кезде ғана жолыға алады

11.3. Педагогке келген келушінің әрбір сапары, сондай-ақ кездесу уақыты мен орны туралы педагог кезекші бекетіне хабардар етуі тиіс.

11.4. Педагог қызметкерлермен немесе мектеп әкімшілігімен кездесу үшін келушілер кезекшіге өздері баратын мұғалімнің немесе әкімшілік өкілінің тегін, атын, әкесінің атын хабарлайды, «Келушілерді есепке алу журналына» жазылады.

11.5. Келушілерге мектепке үлкен сөмкелермен келуге рұқсат етілмейді. Сөмкелерді бекетте сақтау шарттары ұйымдастырылған жағдайда кезекші бекетінде қалдыру, сондай-ақ кезекшіге оларды тексеруге рұқсат беру қажет.

11.6. Мектеп әкімшілігінің өкілдеріне жеке мәселелер бойынша мектепке өту олардың алдын ала уағдаластығы бойынша мүмкін болады.

11.7. Келушілер келушілерді есепке алу журналына деректерді жазғаннан кейін кезекші педагог қызметкердің немесе келуші келген педагог қызметкердің еріп жүруімен мектеп аумағы бойынша жүреді.

11.8. Келушінің мектепке жоспарланбаған келуі жағдайында кезекші олардың келу мақсатын анықтайды және мектепке әкімшіліктің рұқсатымен ғана жібереді.

11.9. Сабақ аяқталғаннан кейін балаларын қарсы алуға келген оқушылардың заңды өкілдері оларды далада немесе мектептегі кезекші бекетте күтеді.

12. Даулы мәселелерді шешу

12.1 Оқушылар білім беру процесін жетілдіру, кітапхананы, асхананы, медициналық қызмет қызметтерін және мектептің басқа да құрылымдық бөлімшелерін пайдалану тәртібі, оқушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету және оқушылардың мүдделерін қозғайтын кез келген басқа мәселелер бойынша өз бетінше немесе өздерінің заңды өкілдері арқылы мектеп әкімшілігіне өтініш жасауға құқылы.

12.2. Даулы мәселелер немесе шағымдар бойынша оқушылардың өтініштерін қарау мәселенің мәні нақты деректермен көрсетілген оқушының немесе оның заңды өкілінің өтініші болған кезде өтеді. Мектеп әкімшілігі бейесімді (анонимді) өтініштерді қарамайды.